

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 V. Christus ad docendos homines venerit, & perfecte munus illud obierit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

quam doctrinam docuerit, & hac res pertinet ad materiam de Fide, & de Sacramentis, docuit enim doctrinam fidei & Sacramentorum: hic satis est supponamus docuisse semper veritatem, non solum quia Deus erat, sed etiam quia vir summè sapiens, ac summè iustus non potuit aliud docere. Quia neque falli potuit propter summam sapientiam, neque fallere propter bonitatem, & innocentiam. Vnde etiam constat non quancunque veritatem, sed ad bonum animi spectantem docuisse, de quo non nihil postea dicemus.

Quarto tractari potest, quomodo docuerit. In quo multa continentur, scilicet, an verbo, vel scripto, clarè, vel obscurè, publicè, vel secreto, de quibus iam egimus. Rursus an sufficienter doctrinam suam tradiderit, & veram esse, ac fide dignam ostenderit, & hoc ad materiam fidei spectat, ubi de credibilitate Christianæ fidei latissime disseritur, & in sequenti Disputatione agentes de miraculis Christi nonnulla insinuabimus. Deinde ad hoc etiam pertinet, quanta auctoritate, efficaciq; virtute verborum atque adeo quo fructu, vel scandalo prædicauerit, de quibus nonnulla dicemus. Vltimo dicendum est, quanto tempore prædicauit. Nam de initio prædicationis eius iam diximus fuisse post baptismum, seu tentationem eius. Quot verò annis durauerit, hoc loco dicendum erit.

SECTIO I.

Virum Christus ad docendos homines venerit, & perfecte munus illud obierit.

Christus mundi doctor. & magister divinitus datus. Isaia 30.

Matth. 23. Isaia 49. 55. & 6.

Isaia 2.

Act. 2. Ioan. 18. Luc. 4. Matth. 11.

Ioan. 13.

Luc. 9. August.

Dico primò, Christum Dominum esse missum à Patre in mundum, ut esset doctor hominum, est de fide. Quæ satis probatur Isaia 30. Et erunt oculi tui videntes præceptorem tuum, & non faciet auolare à te ultra doctorem tuum. Quia ex quo Christus Ecclesiam docere cœpit, non illam deseruit, sed eam semper docet per se, aut per discipulos suos. Et ideo nomen hoc doctoris, seu magistri, sibi specialiter reservari voluit idem Dominus Matth. 23. dicens, Nec vocemini magistri, quia magister vester vnus est Christus, de quo propterea dicit æternus Pater per eundem Isaia c. 55. Ecce testem populus dedi eum, ducem, ac præceptorem gentibus, & capite 49. Parum est, ut sis mihi seruus ad iussitandas tribus Israel, & facies Iacob conuertendas. Dedit te in lucem gentium, ut sis salus mea vsque ad extremum terræ, & cap. 61. Spiritus Domini super me, ad annuntium dum mansuetis misit me, ut mederer contritis corde, & predicarem captiuis indulgentiam, & clausis aperitionem. Et Ioel. 2. Filij Sion exultate, & letamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis Doctorem iustitiae. Quem locum de Christo esse intelligendum nullus, qui Iudæus nō sit, negare poterit. Præsertim cum paulo inferius subiungatur. Et erit post hæc, effundam de spiritu meo super omnem carnem. Quæ verba de Spiritu sancti aduentu interpretatus est Pet. Act. 2. Præterea ipsemet Christus testatus est de se Ioan. 18. Ego in hoc natus sum & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati, & Luc. 4. ad euangelizandum pauperibus misit me. Et ideo Matthæi 11. ut se Christus ostenderet verum Messiam, inter alia signa, hoc præbuit, Pauperes Euangelizantur. Ac denique Ioannis 13. Vos, (inquit) vocatis me magister, & Domine, & bene dicitis, sum etenim. Et ideo æternus Pater semel in baptismo, & iterum in transfiguratione eum ut proprium doctorem nobis proposuit, dicens, Hic est filius meus dilectus, in quo bene complacui, ipsum audite. Vnde Augustinus orat. de quinque hæresibus ad finem, Gratiarum (inquit) tibi Deus, æterna virtus, gratias tibi Deus Pater omnipotens, qui & filium tuum ostendisti, & mihi in doctorem dedisti. Ratio verò, seu congruentia est. Quia ad salutem nostram, non tantum necessarium erat, ut Christus redemptionem nostram perficeret, sed etiam ut viam

salutis opere, & verbo nobis ostenderet, alioqui non esset nobis sufficienter prouisum, quia sine fidei, & mediorem cognitione, quæ ad salutem necessaria sunt, nullus posset saluari. Et ideo (ut Gregor. inquit 1. p. pastor. capit. 3.) Ita Deus in carne apparuit, ut non solum nos per passionem redimeret, sed etiam conuersatione doceret. Et ipse Dominus propter hanc causam seipsum appellat bonum pastorem, quod & verbo, & doctrina oues suas pascat, & pro eis animam suam ponat. Vnde in priori tomo disput. 3. sectione 3. inter rationes quas adduximus, propter quas fuit per se conueniens Deum fieri hominem, vna fuit ut ipsa Dei sapientia, quæ est lux vera, hominem doceret, ac viam salutis ostenderet.

Dico secundo. Potestas docendi per se conuenit Christo ratione hypostaticæ vnionis, vnde non solum homines, sed etiam Angelos docere, & illuminare potest. Conclusio est certa, quia Christus ratione vnionis habet quod sit caput omnium, & consequenter ut possit in omnes influere, modo omnibus accommodato. Deinde ratione vnionis est summus Sacerdos, ac supremus Ecclesiæ pastor, est autem de ratione summi Pontificis ut possit docere, & illuminare sibi subditos. Habet etiam Christus, quia Deus homo est, quasi quoddam ad saluandos: & redimendos homines, & hoc etiam titulo habet, ut possit eos docere, quatenus hoc medium necessarium est ad salutem hominum. Et hinc fit potuisse Christum obligare omnes homines ad suam doctrinam audiendam, quam ipse per se, vel per discipulos suos prædicabat, quod ad potestatem excellentiæ Christi pertinet, de qua superiori tom. disputatione 47. dictum est.

Dico tertio. Facultas, seu virtus dicendi fuit maior in Christo, quam in vlla creatura esse possit. Hoc constat primò, quia in Christo maior est scientia, & altiori modo, quam sic in vlla pura creatura, quam à principio habuit summè perfectâ & connaturalem. Vnde hoc illi singulare est, quod ita docet, ut nunquam discat. & ita sit magister, ut nunquam fuerit discipulus. Nam licet anima eius in primo instanti suæ creationis à Verbo scientiâ acceperit, & ea ratione dici possit tunc didicisse, & habuisse magistrum Deum ipsum. Quomodo intelligi possunt verba illa Ioannis 7. Doctrina mea, non est mea, sed eius, qui misit me, ut intelligit etiam Augustinus libro 1. de Trinita. capite 12. & Ambrosio lib. 2. de fide cap. 4. & lib. 5. cap. 2. tamen quia vnâ, & eandem personam cum Verbo componit, dicitur Christus hanc scientiâ à se habere, ut sibi connaturalem, & ideo non tam didicisse, quam perfectam scientiâ simul accepisse. Discere enim videtur quendam motum, seu progressum ab imperfecto ad perfectum significare. Sicut etiam Christus ut Deus per æternam generationem habet scientiâ à Patre, de qua etiam intelligi possunt verba illa, Doctrina mea non est mea, sed eius, qui misit, ut exponunt Augustinus 2. de Trinit. capite 2. & tract. 27. in Ioannem, & Cyrillus libr. 4. in Ioannem, capite 42. & Chrysost. homil. 58. in Ioannem, & nihilominus non potest propriè, aut verè dici Verbum discere à Patre, quia per naturalem generationem ab illo habet scientiâ perfectam. Ad hunc ergo modum loqui possumus de scientia humanitatis, quamuis nec tam perfecta illa sit, neque eodem modo connaturalis. Intelligendum ergo hoc est secundum quandam imitationem: non verò secundum æqualitatem. Et huic modo loquendi fauet Ambrosio priori loco supra citato. Nam cum prius dixisset Christum ut hominem protulisse illa verba. Mea doctrina non est mea, subdit, Iudei cum doctrinam eius secundum hominem quererent, & dicerent, quomodo hic literas scit, cum non didicerit? Respondit Iesus, Mea doctrina non est mea. Nam cum sine eruditione literarum doceat, non quasi homo, sed ut Deus videtur docere, qui doctrinam non didicerit, sed inuenit. Adinuenit enim omnem

Greg. Pap.

Ioan. 10.

Potestas docendi in Christo vnde orta.

Virtus docendi in Christo quæ excellens.

Ioan. 7.

Augustin. Ambros.

Augustin. Cyril. Chrysost. Excellentia doctrina in Christo vnde.

Ambros.

Ambros.

Baruc. 3. nem viam disciplina, & post hoc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus est, Baruc. 3. Hæc est ergo prima causa ob quam Christus in ratione doctoris super omnes eminet. Nam vt de eo testatus est Baptista Ioan. 3. Qui de calo venit, super omnes est, & quod vidit, & audiuit, hoc testatur. Secunda ratio est, quia in Christo est maior sanctitas, & vitæ puritas, quæ ad excellentiam doctoris maximè pertinet. Propter quod ipse dixit Ioan. 9. Quis ex vobis arguet me de peccato? & subiunxit, si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi? Tertia esse potest, quia Christus non solum habebat vim ad docendum exterius, proponendo veritatem (quod alij homines habere possunt) sed etiam interius illuminando, & virtutem dando ad intelligendum, & credendum altissima mysteria, quæ ratio non attingit. Denique quia ita docet, vt etiam rudes & quodammodo ad scientiam capessendam ineptos interdum subito sapientes reddat, & diuinorum capaces mysteriorum. Quarta excellentia est, quia docendo non solum illustrat intellectum, sed etiam cor penetrat, vt Paul. ait ad Hebræ. 4. Propter quod merito dicebant discipuli Ioan. 6. Quo ibimus: verba vite æternæ habes. Et ideo, quâdo volebat, vnico verbo ita excitabat hominem, vt suæ voluntati, & vocationi statim obediret, quod diuinæ virtuti, & efficaciar verbi tribuendum est.

Heb. 4.
Ioan. 6.
In modo docendi Christi inter omnes excellent.
D Thom.
Cajetan.
Ex quibus præterea intelligitur, excelluisse etiam Christum in modo docendi, vt art. 1. ad 2. D. Thom. notauit, vbi ex quatuor cõditionibus hoc declarat. Prima, quod suam doctrinam miraculis confirmabat. Secunda, quia loquebatur in virtute, & efficacia ad persuadendum. Tertia, quia magna autoritate suam doctrinam proponebat. Quarta, quia quod docebat, probitate vitæ confirmabat. Vbi Cajetan. addit cõditiones alias, quæ magis sunt proprietates doctrinæ, quam modi docendi, scilicet excellentia doctrinæ, vtilitas, relictio, integritas & consummata perfectio in rebus omnibus, quæ ad mores pertinent. Sed hæc (vt dixi) in materia de fide latius explicanda sunt.

SECTIO II.

Vtrum decuerit Christum cum offensione, & scandalolo Iudæorum docere.

Matth. 7.
Prou. 9.
Ecclef. 8.
Augustin.
Ratio difficultatis est, quia ipsemet Christus Dominus Matth. 7. mouet. Nolite dare sanctum canibus, neq. mittitis margaritas vestras ante porcos. Et Prou. 9. commonefacit Sapiens, Noli arguere derisorem, ne oderit te, Et Ecclef. 8. Non incendas carbonem peccatorum, arguens eos, & ne incendaris flamma ignis peccatorum illorum. Cum ergo Christum non lateret doctrinam suam nõ profuturam Iudæis, sed potius futuram eis occasione perperandi maiora mala, non par erat vt eos doceret, aut corripere. Nam & ratio charitatis hoc postulat, quæ prohibet dari proximis occasione peccandi: & ratio etiam ipsius doctrinæ, ne otiosa, & sine fructu projiciatur, atque omnino contemnatur. Quamobrem dixit Aug. libr. 5. hom. in 41. Si scirem non tibi prodesse, non te admonerem, non te terrem, & ser. 36. de Sanctis. Solent, (inquit) aliquoties doctores Ecclesie non pro negligentia peccantium, ab increpatione cessare, sed quia eos timent ex ipsa castigatione ad peiora mala prorumpere. Quam rationem docendi tanquam prudentem laudat, & commendat, & i. libr. de Ciuit. c. 9. Si propterea, (inquit) quisque oburgandus, & corrigendus male agentibus parcat, quia oportunitus tempus inquit, vel eisdem ipsis meruit, ne deteriores ex hoc efficiantur, vel ad bonam vitam, & piam erudiendis impediunt infirmos alios, & premant, atq. a fide, non videtur esse cupiditatis occasio: sed consilium charitatis. Eadem autem est ratio de doctrina, & de correptione, & hæc omnia quæ Aug. describit, in Christi predicatione, & doctrina, vsu venerunt: fuisse ergo charitatis consilium Iudæos ita dispositos non docere.

Hieron.
Amos 5.
Greg. Pap.
A tos non docere. Vnde Hieron. super Amos. 5. in hanc sententiam videtur interpretari verba illa. Ideo prudens in tempore illo tacebit, quia tempus malum est. Quando (inquit) vir Ecclesiasticus, & prudens in domo Dei multas impietates esse cognouerit, & non solum multas, sed & fortes, quæ opprimere possint iustitiam, taceat in illo tempore, nec det sanctum canibus. Ac denique Gregor. libr. 6. in 1. Regum c. 2. prope finem. Quandoq. (inquit) mala Regum, & terra magnorum toleranda sunt, nec exasperari ad priora dilabantur. Vnde tandem augetur difficultas, quia prædicatio Christi exemplum esse debuit futuris Euangelij prædicatoribus, sed ij prædicare aut docere non debent, quando maius timeatur damnum, quam fructus speretur, ergo nec docere Christus debuit cum tanta Iudæorum ostensione.

Hæc difficultas ferè communis est in materia de correptione fraterna, & de scandalo. Nam de illa interrogari solet (vt videre est 2. 2. q. 33. art. 7.) an interdum sit facienda publice, etiam si is qui corrigitur, non sit emendatus: de scandalo verò tractari etiam solet, an propter aliquorum scandalum correptio sit omittenda, atque eadem est ratio de doctrina. Et ad vtramq. questionem definiendam regula generalis est, quam hic statuit D. Thomas, salutem multitudinis preferendam esse bono priuato cuiuscunq. personæ. Vnde si doctrina per se bona sit, & ad salutem populi necessaria, aut valde vtilis, vel ad bonum promouendum vel ad vitanda mala & peccata, omittenda non est, quanquam aliqui perturbandi sint, & peiores efficiendi. Quia illud scandalum non est datum, sed acceptum, nec factum, sed permissum, ordo autem charitatis non obligat ad vitandum huiusmodi scandalum cum aliorum detrimento, vel incommodo. Et eadem ratio est de correptione, si enim consideretur correptio, vt ad emendationem delinquentis dirigitur, sub hac ratione facienda non est, vbi desperatur fructus, necdum si maius detrimentum timeatur. At si reprehensio vnius consideretur, vt medium ad coercendos alios, vel saltem ad impediendum, nec scelera quorundam alios ad similia peccata inducant (quod solum habet locum in peccatis publicis) sæpe non est omittenda, non solum, si non speretur emendatio priuatæ personæ, sed neq. etiam si maiora mala, & peccata ipsius timeantur. Quia tunc reprehensio non est inutilis, cum communitati profutura speretur. Neque est iniusta, cum sit quadam innocentum hominum, & ipsius virtutis, ac diuini honoris iusta defensio, & poena quædam ipsius peccatoris de se medicinalis, ad quam infligendam ius habet Euangelicus prædicator, ac doctor, quatenus ad commune bonum necessaria est. Neq. etiam est contra ordinem charitatis, quandoquidem minus malum permittitur propter maius bonum, & scandalum illud non est actiuum sed passiuum, vt explicatum est. Et hæc regula sic explicata, & generatim sumpta, omnino certa est, & indubitata. Hoc enim sensu in Scriptura reprehenduntur Prophetæ, & pastores, qui peccata populi non corrigunt, sed dissimulant. *Isai. 55. & 56.* Clama, ne cesses, & c. 56. Canes multi non valentes latrare. *Threnor. 2.* Neque aperiebant iniquitatem tuam, & latissime *Ezech. 3. 13. & 33.* quibus locis videndus est Hieron. qui hoc rectè declarat, & confirmat. Et Greg. 2. p. Past. c. 4. Optime Chrysost. in illud ad Tim. 5. Peccantem coram omnib. argue. Quid (inquit) nõ Chrysost. ne maius scandalum facit coram omnibus arguere? Minime id quid. Magis n. scandalizantur, si peccata non ignorantes, nulli inferri videant cruciatu? sicut n. si impune peccatur, plurimi delinquant, ita si peccata puniantur, coplures virtuti student, loquitur autem de peccatis publicis, de quibus Paulus fuerat loquutus, vt omnes exponit, & per se clarum est. Nā de occultis Christus dixerat. Corripe illum inter te, & ipsum solum. De quare Bernard. epist. 78. eleganter dixit. Cum carpuntur vitia, & Bernard. inde